

ZYGMUNT TOBOLEWSKI

Materiały do flory porostów północno-zachodniej Polski — Materials to the Lichen Flora of Northwest Poland

Wpłynęło 9. II. 1961

Poniższy wykaz, obejmujący 122 gatunki, jest częściowym wynikiem badań lichenologicznych, prowadzonych od kilku lat głównie w borach chrobotkowych, na torfowiskach wysokich oraz w buczynach Pomorza i Wielkopolski. Szczególnie materiały z Pomorza zasługują na opublikowanie ze względu na słaby stopień zbadania tego obszaru pod względem flory porostów.

Kilka interesujących gatunków z buczyn Pomorza Zachodniego opublikowanych zostało w Sprawozdaniach Pozn. Tow. Przyj. Nauk za III i IV kwartał 1955 r. (*Sphinctrina gelasinata*, *Catillaria griffithii*, *Pertusaria lutescens*, *P. coronata*, *P. phymatodes*, *P. wulfenii*).

Najbogatsze materiały z rodzaju *Cladonia* (31 gatunków) zebrane zostały w borach nadmorskich (Mierzeja Łebska, Białogóra, Jastrzębia Góra) oraz w borach wydmowych na Międzyrzeczu Warciańsko-Noteckim, jak również na torfowiskach wysokich Pomorza.

Z rzadkich u nas w kraju gatunków na specjalną uwagę zasługują: *Catillaria graniformis*, *Lecanactis amylacea*, *Chaenotheca stemonea* (gatunek górski), *Fulgensia fulgens* i *Lecanora lentigera* (gatunki południowe), *Ochrolechia arborea*, *Stereocaulon incrustatum*, *Cladonia incrassata* (gatunek atlantycki — H. Schindler 1939, charakterystyczny dla wrzosowiskowych partii torfowisk wysokich Pomorza).

WYKAZ GATUNKÓW

Dermatocarpaceae

Dermatocarpon hepaticum Th. Fr. — Pow. Gorzów Wlkp., Łupowo, na zboczu ze *Stipa capillata* nad autostradą.

Endocarpon pusillum Hedw. — Pow. Chojna Odrzańska, Markocin koło Bie-linka nad Odrą, na zboczu w zespole roślin kserotermicznych, nielicznie.

Pyrenulaceae

Arthopyrenia alba A. Zahlbr. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice (nadleśnictwo Ostrowiec), na *Quercus* sp. w lesie bukowym przy leśniczówce Janiewice.

Pyrenula nitida Ach. — Pow. Kamień Pomorski, Wolin, leśnictwo Międzyzdroje, na bukach w oddziale 215; pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy; pow. Kołobrzeg, bukowy las miejski Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele, na bukach; pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na bukach w lesie przy leśniczówce; pow. Kartusy, na bukach w buczynie nad jeziorem Osuszyno koło Kartuz.

Caliciaceae

Calicium salicinum Pers. var. *epiphloea* Vain. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na drewnie starego płotu przy leśniczówce; pow. Rawicz, leśnictwo Dębno, na korze starego dębu na skraju lasu; pow. Świecie, nadleśnictwo Wierzchlas, na korze olchy nad jeziorem w rezerwacie cisowym.

Chaenotheca chrysocephala Th. Fr. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na sosnach w oddziale 109 przy torfowisku Janiewickie Bagno.

Ch. melanophaea Zwackh. — Pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na sośnie w lesie bukowym w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy; pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na sosnach w oddziale 109 przy torfowisku Janiewickie Bagno; pow. Lębork, Mierzeja Łebska, na sośnie niedaleko Wydmy Łąckiej; pow. morski: Białogóra, na sośnie w borze nadmorskim przy drodze ze wsi do plaży; na sosnach w borze nadmorskim pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią.

Ch. stemonea Zwackh. — Pow. morski, na murszejącym pniaku w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią.

Graphidaceae

Opegrapha herpetica Ach. — Pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy.

Graphis scripta (L.) Ach. — Pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na grabach i bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy.

Lecanactidaceae

Lecanactis amylacea Arn. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na dębie w lesie mieszanym przy leśniczówce Janiewice.

Peltigeraceae

Peltigera erumpens (Tayl.) Vain. — Pow. morski, Karwia, w nadmorskim borze sosnowym (var. *leptoderma* Nyl.).

P. malacea (Ach.) Funck. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, nadleśnictwo Potrzebowice, leśnictwo Bielsko, na kopcu porośniętym mchami na skraju oddziału 244.

P. polydactyla (Neck.) Hoffm. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, w lesie bukowym oraz przy drodze na skraju zagajnika koło leśniczówki; pow. Rawicz, leśnictwo Dąbie, na ziemi w lesie dębowym; pow. Lębork, Mierzeja Łebska, w nadmorskim borze sosnowym oraz na wydmach szarych, rozpowszechniona.

P. praetextata (Flk.) Zopf. em. Gyelnik — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na ziemi w lesie bukowym koło leśniczówki Janiewice.

P. spuria (Ach.) DC. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, przy szosie blisko drogi skracającej do leśniczówki Janiewice; pow. Czarnków, Puszcza Notecka, nadleśnictwo Potrzebowice, na skraju lasu przy drodze śródleśnej Miały—Mężyk (f. *hazslinskyi* (Gyeln.) Magn.); pow. Szamotuły, Puszcza Notecka, nadleśnictwo Wronki, wśród trawy i wrzosu na zboczu drogi z leśniczówki Tomaszewo do leśniczówki Głuchowiec (f. *hazslinskyi* (Gyeln.) Magn.).

Lecideaceae

Lecidea flexuosa (Fr.) Nyl. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, nadleśnictwo Potrzebowice, leśnictwo Bielsko, u nasady pnia sosny w oddziale 304 (leg. R. Tobilewska).

L. humosa (Ehrh.) Röhl. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, nadleśnictwo Potrzebowice, leśnictwo Bielsko, w borze sosnowym, oddział 216; pow. morski, w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią.

L. olivacea (Hoffm.) Mass. — Pow. Kamień Pomorski, Uznam, na jaworach przy autostradzie Świnoujście—Karsibórz; pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwach Kołowo i Glinna; pow. Kołobrzeg, na bukach w lesie miejskim Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele.

L. scalaris Ach. — Pow. Kamień Pomorski, leśnictwo Karsibórz, na buku; pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na buku w leśnictwie Glinna; pow. Szczecinek, u nasady pnia brzozy przy drodze śródleśnej w leśnictwie Łędy-czek pod Szczecinkiem (c. ap.); pow. Szamotuły, Puszcza Notecka, nadleśn. Wronki, u nasady pnia brzozy przy drodze śródleśnej z Mokrza do leśniczówki Tomaszewo (c. ap.).

Catillaria graniformis (Hag.) Vain. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na dębie w lesie bukowym przy leśniczówce, w miejscu prześwieconym.

C. griffithii (Sm.) Malme. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na buku w lesie bukowym koło leśniczówki; pow. Lębork, Mierzeja Łebska, na brzozie w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy jeziorem Łeba a morzem; pow. morski, na kilku brzozach w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią.

Jest to gatunek zachodni, na obszarze Polski prawdopodobnie najczęstszy na Pomorzu. W 1955 roku podałem go z buczyn Pomorza z trzech stanowisk: z wyspy Uznam, wyspy Wolin i bukowego lasu miejskiego Kołobrzegu.

Bacidia chlorococca (Graewe) Lettau. — Pow. Ostrzeszów, nadleśn. Wanda, na robinii koło leśnictwa Kamola (leg. U. Długosz).

B. fusca (Mass.) DR. — Pow. Chojna Odrz., Bielinek nad Odrą, na ścianie gliniastej na zboczu kserotermicznym koło cegielni; pow. Szczecin, Szczecin Zdroje, na zboczu koło Jeziora Szmaragdowego.

B. luteola (Schrad.) Mudd. — Pow. morski, Mieroszyno, na *Salix* sp. przy drodze na torfowisko Bielawskie Błoto.

B. muscorum (Sw.) Mudd. — Pow. Chojna Odrz., Bielinek nad Odrą, na południowym zboczu w zespole roślin kserotermicznych koło cegielni.

Cladoniaceae

Baeomyces rufus (Huds.) Rebert. — Pow. morski, Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym, na skarpie przydrożnej.

Cladonia (*Cladina*) *alpestris* (L.) Rabh. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na torfowisku Janiewickie Bagno; pow. Lębork, Mierzeja Łebska, w nadmorskim borze sosnowym w obniżeniu wśród *Calluna vulgaris*; pow. morski, Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym; pow. Kartuzy: torfowisko Staniszewskie Błoto koło Mirachowa; torfowisko Stażki na północ od Staniszewa.

Cl. impexa Harm. f. *condensata* Flk. — Pow. Ostrzeszów, nadleśn. Wanda, w suchych borach sosnowym w leśnictwie Wanda, Przedborów, Kamola, Przytocznica i Pieczyńska, dość częsta (leg. U. Długosz); pow. Czarnków: Puszcza Notecka, nadleśn. Potrzebowice, w borach sosnowych leśnictwa Bielsko (oddział 207, 208, 247) i w leśnictwie Marylec (oddział 221); nadleśnictwo Goraj, wśród kęp wrzosu przy drodze śródleśnej z Rzecina do Białej; pow. Lębork: Mierzeja Łebska, w nadmorskim borze sosnowym w miejscach odsłoniętych, na wyniesieniach, częsta; w nadmorskim borze przy wydmach na północ od Jeziora Sarbskiego; pow. morski: Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym głównie w miejscach odsłoniętych na wyniesieniach w zbiorowisku *Cl. mitis*, częsta; w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią (leg. T. Mójta).

Cl. impexa Harm. f. *laxiuscula* (Del.) Sandst. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na torfowisku Janiewickie Bagno; pow. Szczecinek, nadleśnictwo Wierzchowo, leśnictwo Torfiska, na torfowisku koło leśniczówki; pow. Lębork: Mierzeja Łebska, w nadmorskim borze w miejscach wilgotniejszych (w obniżeniach z *Calluna vulgaris*), częsta; na torfowisku Wielkie Bagno koło Łeby; w borze nadmorskim na północ od Jeziora Sarbskiego; pow. morski: Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym przy wydmach, w miejscach obniżonych wśród mchów i *Calluna vulgaris*; w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią (leg. T. Mójta); pow. Kartuzy, torfowisko Stażki na północ od Staniszewa.

Cl. impexa Harm. f. *spumosa* (Flk.) Sandst. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na torfowisku Janiewickie Bagno; pow. Lębork: Mierzeja Łebska, w nadmorskim borze sosnowym; na torfowisku Wielkie Bagno koło Łeby; pow. morski: Białogóra, w borze nadmorskim przy wydmach dość częsta; w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią (c. ap.) (leg. T. Mójta).

Cl. mitis Sandst. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, w borze sosnowym przy torfowisku Janiewickie Bagno; pow. Czarnków: Puszcza Notecka, nadleśn. Potrzebowice, na skraju młodego lasu sosnowego przy drodze z Miałów do Wieleń; nadleśn. Goraj, leśnictwo Rzecin, wśród kęp wrzosu przy drodze śródleśnej z Rzecina do Białej; pow. Szamotuły, nadleśn. Wronki, leśnictwo Dębogóra, w borze sosnowym (oddział 257); pow. Ostrzeszów, nadleśnictwo Wanda, w borach chrobotkowych w leśn. Przedborów, leśnictwa Wanda, Przytocznica, Kamola i Pieczyska, szczególnie w miejscach odsłoniętych na wyniesieniach, dość częsta (leg. U. Długosz); pow. Łębork, Mierzeja Łebska, w nadmorskim borze sosnowym, szczególnie w miejscach odsłoniętych i na wyniesieniach, pospolita; rośnie również w borze na północ od Jeziora Sarbskiego; pow. morski: Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym, rozpowszechniona; w borze pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią.

Cl. rangiferina (L.) Web. — Pow. Szczecinek, leśnictwo Lędyczek, w suchych borach sosnowych; pow. Łębork, Mierzeja Łebska, w nadmorskim borze sosnowym; pow. morski: Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym; w borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią; pow. Kartuzy, torfowisko Stążki na północ od Staniszewa.

Cl. sylvatica (L.) Harm. — Pow. Szczecinek, leśnictwo Lędyczek, w borach sosnowych; pow. Szamotuły, Puszcza Notecka, nadleśn. Goraj, przy drodze śródleśnej Rzecin—Biała; pow. Łębork, Mierzeja Łebska, w nadmorskim borze sosnowym; pow. morski: Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy wsią a plażą; w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią (leg. T. Mójta).

Cl. tenuis (Flk.) Harm. — Pow. Szczecinek, leśnictwo Lędyczek, w suchym borze sosnowym; pow. Czarnków: Puszcza Notecka, na skraju boru sosnowego przy drodze z Miałów do nadleśnictwa Potrzebowice; w borach sosnowych w leśnictwie Bielsko (oddział 207, 208, 300, 301); nadleśnictwo Goraj, wśród kęp wrzosu przy drodze z Rzecina do Białej; pow. Łębork, torfowisko Wielkie Bagno koło Łeby; pow. morski: Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym przy drodze ze wsi do plaży; w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią; pow. Kartuzy, torfowisko Stążki na północ od Staniszewa, w partii wrzosowiskowej.

Cladonia (Pycnothelia) papillaria (Ehrh.) Hoffm. — Pow. Czarnków: nadleśn. Potrzebowice, przy drodze śródleśnej Miał—Wieleń (f. *papillosa* Fr. — leg. R. Tobolewska); nadleśn. Goraj, leśnictwo Rzecin, przy drodze śródleśnej Rzecin—Biała (f. *papillosa* Fr.); pow. Szamotuły, Puszcza Notecka, nadleśn. Bucharzewo, leśnictwo Gogolice, na linii oddziałowej na północny zachód od leśniczówki (f. *papillosa* Fr.); pow. Ostrzeszów, nadleśn. Wanda, leśnictwo Przedborów, na utrwalonym piasku na skraju zagajnika w miejscu odsłoniętym (leg. U. Długosz).

Cladonia (Cenomyce) bacillaris Nyl. f. *divisa* Schaer. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na skraju lasu sosnowego niedaleko leśniczówki.

Cl. cariosa (Ach.) Spreng. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, na skraju zagajnika sosnowego przy drodze Rzecin—Biała; pow. Poznań, Dziewicza Góra

pod Poznaniem, na piasku na skraju zagajnika sosnowego przy drodze (f. typowa i f. *squamulosa* (Müll.) Arg.).

Cl. cenotea (Ach.) Schaer. — Pow. Szczecinek, leśnictwo Lędyczek, na murszejącym pniaku w suchym borze sosnowym; pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, u podstawy pnia brzozy przy drodze z leśniczówki Janiewice do wsi; pow. morski, Białogóra, na murszejącym pniaku w nadmorskim borze sosnowym.

Cl. chlorophaea (Flk.) Spreng. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, przy drodze na skraju zagajnika niedaleko leśniczówki Janiewice.

Cl. coccifera (L.) Willd. — Pow. Czarnków: nadleśn. Potrzebowice, leśnictwo Bielsko, wśród wrzosu przy linii oddziałowej 303/304; nadleśn. Goraj, przy drodze śródleśnej Rzecin—Biała; pow. Szamotuły, przy drodze śródleśnej z Mokrza do leśniczówki Tomaszewo; pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na skraju zagajnika sosnowego przy drodze koło leśniczówki; pow. Lębork, Mierzeja Łebska, w nadmorskim borze sosnowym w miejscach odsłoniętych, na wyniesieniach oraz na wydmach szarych, częsta; pow. morski: Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym w miejscu odsłoniętym; w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią.

Cl. cornuta (L.) Schaer. — Pow. Lębork, Mierzeja Łebska, w nadmorskim borze sosnowym przy wydmach, dość częsta; pow. morski: Białogóra, w borze sosnowym przy wydmach; w borze sosnowym nadmorskim pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią.

Cl. crispata (Ach.) Fw. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, nadleśn. Wronki, leśnictwo Dębogóra, w borze sosnowym (oddział 253); nadleśn. Potrzebowice, leśnictwo Bielsko, na skraju oddziału 303.

Cl. deformis Hoffm. — Pow. Szczecinek, nadleśn. Wierzchowo, leśnictwo Torfiska, na torfowisku koło leśniczówki, w partii wrzosowiskowej; pow. Czarnków, Puszcza Notecka, nadleśn. Potrzebowice, leśnictwo Bielsko, w borze sosnowym (oddział 306) w miejscu prześwietlonym (c. ap.); pow. morski, w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią.

Cl. digitata Schaer. — Pow. Szczecinek, leśnictwo Lędyczek, na murszejącym pniaku w suchym borze sosnowym; pow. morski, Białogóra, na skarpie przydrożnej w borze nadmorskim.

Cl. degenerans (Flk.) Spreng. — Pow. Kamień Pomorski, Uznam, na skraju lasu sosnowego przy szosie Świnoujście—Karsibórz; pow. morski: Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym, częsta; w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią.

Cl. floerkeana (Fr.) Sommerfelt. — Pow. Czarnków: nadleśn. Potrzebowice, na skraju lasu przy drodze z Miałów do Mężyka oraz w borze sosnowym w leśnictwie Bielsko (oddział 244); nadleśn. Goraj, wśród kęp wrzosu przy drodze z Rzecina do Białej; pow. Lębork: Mierzeja Łebska, na wydmach szarych na całym obszarze mierzei dość częsta, przechodzi również na silnie murszejące drewno, rzadziej występuje w borze sosnowym na miejscach odsłoniętych na wyniesieniach (var. *intermedia* Hepp. i var. *chloroides* (Flk.) Vain.); w borze nadmorskim na północ od Jeziora Sarbskiego; na torfowisku Wielkie Bagno koło Łeby, w partiach

wrzosowiskowych; pow. morski, Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym przy wydmach, szczególnie w zagajnikach i miejscach odsłoniętych (var. *intermedia* Hepp.).

Cl. foliacea (Huds.) Schaer. var. *alcicornis* (Lightf.) Schaer. — Pow. Kamień Pomorski, Uznam, na zboczu rowu przy szosie Świnoujście—Karsibórz; pow. Czarnków: nadleśn. Potrzebowice (Puszcza Notecka) przy drodze śródleśnej Miały—Wieleń (leg. R. Tobolewska) oraz przy drodze śródleśnej z Marylina do nadleśnictwa Potrzebowice (c. ap.); nadleśn. Goraj, leśnictwo Rzecin, na skraju lasu koło leśniczówki; pow. Łębork: Mierzeja Łebska, na skraju boru bażynowego przy drodze pomiędzy osadą Rąbka a Wydumą Łącką; przy drodze polnej z torfowiska Wielkie Bagno do Karolewa; pow. morski, Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym, częsta.

Cl. glauca Flk. — Pow. Szczecinek, leśnictwo Lędyczek, u nasady murszejącego pnia w borze sosnowym; pow. Czarnków, Puszcza Notecka, nadleśn. Potrzebowice, u nasady pnia sosny przy drodze Miały—Wieleń (f. *capreolata* (Flk.) Sandst. — leg. R. Tobolewska); pow. morski: Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym przy wydmach, szczególnie w miejscach odsłoniętych; w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią (f. *capreolata* (Flk.) Sandst. — leg. T. Mójta).

Cl. gracilis (L.) Willd. — Pow. Łębork, Mierzeja Łebska, w nadmorskim borze sosnowym, częsta (var. *chordalis* (Flk.) Schaer. i var. *dilatata* (Hoffm.) Vain.); pow. morski: Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym przy wydmach; w borze nadmorskim pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią. Na obu stanowiskach var. *dilatata* i var. *chordalis*.

Cl. incrassata Flk. — Pow. Gryfice, torfowisko Wielkie Smogorze koło Przybiernówka, wśród *Calluna vulgaris* i *Erica tetralix* na całym torfowisku sporadycznie; pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, w podmokłym borze sosnowym przy torfowisku Janiewickie Bagno; pow. Szczecinek, nadleśn. Wierzcho, leśn. Torfiska, na torfowisku koło leśniczówki.

Cl. major (Hag.) Zopf. — Pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, w płacie *Corynephorum canescentis* na południe od wsi Płonia (Bukowo), leg. F. Celiński; pow. morski, Białogóra, w młodym zagajniku sosnowym przy drodze ze wsi do plaży.

Cl. ochrochlora Flk. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, u nasady pnia buka w lesie koło leśniczówki.

Cl. pityrea (Flk.) Fr. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, u nasady pnia buka w lesie bukowym koło leśniczówki Janiewice (f. *sorediosa* Vain.); pow. morski, Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym przy drodze ze wsi do plaży wśród igliwia (f. *esorediata* Vain.).

Cl. pyxidata (L.) Fr. — Pow. Łębork, na torfowisku Wielkie Bagno koło Łeby; pow. morski, w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią.

Cl. rangiformis Hoffm. — Pow. Łębork, na torfowisku Wielkie Bagno koło Łeby; pow. morski, w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią.

Cl. scabriuscula (Del.) Coem. — Pow. Szczecinek, leśnictwo Lędyczek, w suchym borze sosnowym; pow. morski, Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym.

Cl. squamosa (Scop.) Hoffm. — Pow. Szczecinek, leśnictwo Lędyczek, w borze sosnowym.

Cl. uncialis (L.) Web. — Pow. Szczecinek, leśnictwo Lędyczek, w borze sosnowym (f. *turgescens* Del.); pow. Szamotuły, Puszcza Notecka, nadleśn. Wronki, w zagłębieniu przy drodze śródleśnej z Mokrza do leśniczówki Tomaszewo (f. *turgescens* Del., leg. R. Tobolewska); pow. Lębork, Mierzeja Łebska, w borze nadmorskim, częsta; pow. morski: Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym przy wydmach (forma typowa i f. *turgescens* Del.); w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią (leg. T. Mójta).

Cl. verticillata Hoffm. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, na całym obszarze nadleśnictwa Potrzebowice i Goraj, rośnie na piasku, szczególnie w miejscach odsłoniętych przy drogach i na pasach przeciwpożarowych; pow. morski, Białogóra, na piasku w miejscu odsłoniętym w borze nadmorskim (var. *evoluta* Th. Fr.).

Stereocaulon condensatum Hoffm. — Pow. Ostrzeszów, nadleśn. Wanda, leśn. Przedborów, na piaszczystej skarpie przy drodze śródleśnej oraz w leśnictwie Kamola (oddział 63); pow. Czarnków: nadleśn. Potrzebowice, leśnictwo Myraliec, na piasku na skraju oddziału 225 (leg. R. Tobolewska); nadleśnictwo Goraj, leśnictwo Rzecin, na ziemi na skraju oddziału 201; przy drodze śródleśnej z Mokrza do Rzecina; nadleśn. Wronki, leśnictwo Dębogóra, na utrwalonym piasku na skraju oddziału 257; pow. morski, w borze sosnowym na północ od torfowiska Bielawskie Błoto koło Mieroszyna.

St. incrustatum Flk. — pow. Poznań, w płacie *Corynephorum canescentis* przy Głównej koło Poznania (leg. T. Krotoska).

Pertusariaceae

Pertusaria amara (Ach.) Nyl. — Pow. Kamień Pomorski, Wolin, na bukach w leśnictwie Międzyzdroje; pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy; pow. Oborniki, na jesionach przy drodze z Parkowa do Słomowa; pow. Świecie, na klonie przy drodze koło Wierzchlasu (f. *pulvinata* (Erichs.) Almb. = *P. pulvinata* Erichs.).

P. coccodes (Ach.) Nyl. var. *coccodes* — Pow. Kamień Pomorski, Wolin, na bukach w oddziale 215 leśnictwa Międzyzdroje (nadleśn. Warnowo); pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy; pow. Kołobrzeg, na bukach w lesie miejskim Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele (teste O. Almborn); pow. Miastko, rezerwat kormoranów koło Przechlewa, na buku; pow. Kartusy, na bukach w buczynie nad jeziorem Osuszyno koło Kartuz.

P. coccodes (Ach.) Nyl. var. *phymatodes* (Ach.) Almb. — Pow. Kamień Pomorski, Wolin, na bukach w oddziale 215 leśnictwa Międzyzdroje; pow. Świecie, na *Acer platanoides* przy drodze koło nadleśnictwa Wierzchlas (teste O. Almborn).

Z kilku stanowisk z buczyn Pomorza podałem ten gatunek w 1955 r. (jako *P. phymatodes* (Ach.) Erichs.).

P. discoidea (Pers.) Malme. — Pow. Kołobrzeg, na buku w lesie miejskim Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele.

P. hemisphaerica (Flk.) Erichs. — Pow. Kamień Pomorski, Wolin, na bukach w oddziale 215 leśnictwa Międzyzdroje; pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo i leśnictwie Glinna koło Smerdnicy (teste O. Almborn); pow. Kołobrzeg, na bukach w lesie miejskim Kołobrzegu przy stacji Kolejowej Podczele (teste O. Almborn); pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na bukach w lesie bukowym koło leśniczówki; pow. Bytów, nadleśnictwo Sierżno, na buku na Bukowej Górze koło nadleśnictwa.

P. leioplaca (Ach.) DC. — Pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy; pow. Kołobrzeg, bukowy las miejski Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele, na bukach.

P. leprarioides Erichs. — Pow. Kamień Pomorski, Uznam, na jaworze przy szosie Świnoujście—Karsibórz; pow. Czarnków, Puszcza Notecka, nadleśn. Wronki, na jaworach przy drodze z Miałów do leśniczówki Tomaszewo i przy drodze z Miałów do Marylina.

P. lutescens (Hoffm.) Lamy. — Pow. Kamień Pomorski, Uznam, na buku w leśnictwie Karsibórz; pow. Bytów, nadleśn. Sierżno, na buku na Bukowej Górze koło nadleśnictwa; pow. Czarnków, Puszcza Notecka, nadleśn. Potrzebowice, na topoli przy drodze z Miałów do Marylina.

Ten charakterystyczny dla kory buka gatunek na Pomorzu przechodzi również na korowinę innych drzew.

P. pertusa (L.) Tuck. — Pow. Kamień Pomorski, Wolin, na bukach w oddziale 215 leśnictwa Międzyzdroje; pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach oraz na dębie w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy; pow. Kołobrzeg, bukowy las miejski Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele, na bukach; pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na *Sorbus aucuparia* przy drodze ze wsi Janiewice do leśniczówki oraz na bukach w lesie bukowym koło leśniczówki; pow. Kartuzy, buczyna nad jeziorem Osuszyno koło Kartuz, na bukach.

P. wulfenii DC. — Pow. Bytów, nadleśn. Sierżno, na buku na Bukowej Górze koło nadleśnictwa.

Lecanoraceae

Lecanora atra (Huds.) Ach. — Pow. morski, u nasady pnia topoli przy drodze ze Sławoszyna do Minkowic. Jest to gatunek epilityczny, rzadko przechodzący na korę drzew.

L. chlarona (Ach.) Nyl. em. H. Magn. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, nadleśn. Potrzebowice, na jodle przy drodze śródleśnej Miały—Mężyk; pow. Kartuzy, na olszy nad jeziorem Osuszyno koło Kartuz.

L. chlarotera Nyl. — Pow. Oborniki, na jesionach przy drodze z Parkowa do Słomowa.

L. conizaea (Ach.) Nyl. — Pow. Lębork, Mierzeja Łebska, na *Pinus silvestris* na wschód od osady Boleniec; pow. morski, na *Pinus silvestris* w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Gółą a Karwią.

L. intumescens (Rebent.) Rabh. — Pow. Kamień Pomorski, Wolin, na bukach w oddziale 215 leśnictwa Międzyzdroje; pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy; pow. Kołobrzeg, bukowy las miejski Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele, na bukach; pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na korze brzozy przy drodze śródleśnej koło leśniczówki Janiewice.

L. pityrea Erichs. — Pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na buku na skraju lasu w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy; pow. Ostrzeszów, nadleśn. Wanda, leśnictwo Kamola, na gałęzi brzozy przy drodze w lesie sosnowym; pow. Gniezno, nadleśn. Czarniejewo, leśnictwo Linery, na *Pinus silvestris* przy drodze na skraju lasu.

Brzeg owocników sorediowany, Pd + czerwony.

L. saligna (Schrad.) Zahlbr. — Pow. morski, u nasady pnia sosny na skraju lasu (koło Czarnego Młyna) przy torfowisku Biławskie Błoto.

L. subfuscata H. Magn. — Pow. Kamień Pomorski: Wolin, leśnictwo Międzyzdroje, na bukach w oddziale 215; Uznam, na jesionach i jaworach przy autostradzie Świnoujście—Karsibórz; pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy; pow. Kołobrzeg, bukowy las miejski Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele, na bukach.

L. varia (Ehrh.) Ach. — Pow. Rawicz, na korze robinii przy drodze do leśnictwa Dąbie; pow. Czarnków, Puszcza Notecka, nadleśn. Potrzebowice, na gałęzi osiki przy drodze śródleśnej z Marylina do Potrzebowic, pow. Kartuzy, na osły nad jeziorem Osuszyno koło Kartuz.

L. (Placodium) lentigera (Web.) Ach. — Pow. Rzepin, na zboczu kserotermicznym nad Odrą pod Pamięcinem (trzeci wąwóz koło młyna), leg. U. Koniuszek.

L. muralis (Schreb.) Rabh. — Pow. Szczecin, Szczecin Zdroje, u nasady pnia buka przy drodze nad Jeziorem Szmaragdowym.

Ochrolechia androgyna (Hoffm.) Arn. — Pow. Kamień Pomorski, Wolin, leśnictwo Międzyzdroje, na buku nad klifem nadmorskim; pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na korze brzozy przy drodze koło leśniczówki; pow. Kartuzy, na dębie oraz na bukach w buczynie nad jeziorem Osuszyno koło Kartuz.

O. arborea (Keyer) Almborn. — Pow. Sławno, na korze *Sorbus aucuparia* przy drodze polnej ze wsi Janiewice do leśniczówki Janiewice (det. O. Almborn).

O. subviridis (Höeg.) Erichs. — Pow. Kołobrzeg, bukowy las miejski Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele, na buku (teste O. Almborn); pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na dębie w lesie mieszanym koło leśniczówki Janiewice; pow. Bytów, nadleśn. Sierzno, na buku na Bukowej Górze koło nadleśnictwa.

Phlyctis argenta (Ach.) Flot. — Pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy; pow. Kołobrzeg, bukowy las miejski Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele, na bukach.

Parmeliaceae

Candelaria concolor (Dicks.) Stein. — Pow. Szamotuły, nadleśn. Goraj, na korze wierzb i topoli koło Rzecina (leg. R. Tobolewska); pow. Czarnków, na grabie przy drodze z Miałów do Marylina.

Parmeliopsis ambigua (Wulf.) Nyl. — Pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy; pow. Kołobrzeg, bukowy las miejski Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele, na bukach.

P. pallescens (Hoffm.) Zahlbr. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, nadleśnictwo Potrzebowice, na sosnach w oddziale 216 leśnictwa Marylec; nadleśnictwo Goraj, leśnictwo Biała, na sosnach w oddziale 98 (leg. R. Tobolewska).

Parmelia acetabulum (Neck.) Duby. — Pow. Szczecinek, na korze klonu i jesionów przy drodze z Iwina do Torfisk; pow. Czarnków, na topoli przy drodze koło nadleśnictwa Potrzebowice; pow. Szamotuły, na topoli przy torze kolejowym pomiędzy Mokrzem a Głuchowcem; pow. Oborniki, na jesionach przy drodze z Parkowa do Słomowa.

P. aspidota (Ach.) Röhl. — Pow. Lębork: na korze brzozy na wydmach koło Smółdżina (na zachód od Łcby); Mierzeja Łebska, na gałęziach wierzb przy drodze z osady Rąbka do Wydmy Łackiej.

P. caperata (L.) Ach. — Pow. Kołobrzeg, na buku w lesie miejskim Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele.

P. elegantula (Zahlbr.) Räs. — Pow. Ostrzeszów, na jesionach przy szosie Komołów—Ostrzeszów i Przytocznica—Ostrzeszów (przy rozwidleniu szos) leg. U. Długosz; pow. Gniezno, nadleśnictwo Czarniejewo, na dębie przy szosie koło nadleśnictwa Czarniejewo.

P. farinacea Bitter. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, nadleśnictwo Potrzebowice, na topoli przy drodze koło nadleśnictwa; pow. Szamotuły, nadleśnictwo Wronki, na jaworze przy drodze śródleśnej z leśniczówki Tomaszewo do leśniczówki Głuchowiec.

P. fuliginosa (Fr.) Nyl. — Pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy; pow. Kołobrzeg, na bukach w lesie miejskim Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele.

P. isidiotyla Nyl. — Pow. Szczecinek, na głazie narzutowym przy drodze polnej z Iwina do Torfisk (c. ap.); pow. Miastko, nadleśnictwo Masłowice, na głazie narzutowym pomiędzy szosą a jeziorem Czarne.

P. olivacea Nyl. — Pow. Szczecinek, nadleśnictwo Wierzchowo, leśnictwo Torfiska, na gałęziach brzoź na torfowisku koło leśniczówki; pow. Czarnków, na brzozie przy drodze śródleśnej z Miałów do Wielenia; pow. Lębork: na korze brzoź na torfowisku Wielkie Bagno koło Łcby; na brzozach w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jeziorem Sarbskim a morzem.

P. physodes (L.) Ach. — Pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy.

P. sulcata Taylor. — Pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy; pow. Kołobrzeg, bukowy las miejski Kołobrzegu przy stacji kolejowej Podczele, na bukach.

P. tubulosa (Schaer.) Bitter. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, na brzozie przy drodze śródleśnej z Miałów do nadleśnictwa Potrzebowice oraz na topoli przy drodze z Miałów do Marylina.

Cetraria chlorophylla (Willd.) Vain. — Pow. Lębork, Mierzeja Łebska, na brzozech przy Wydmie Łąckiej.

C. glauca Ach. — Pow. Lębork: Mierzeja Łebska, na sosnach i brzozech, rozpowszechniona; na sosnach w borze nadmorskim na północ od Jeziora Sarbskiego.

C. pinastri (Scop.) S. Gray. — Pow. Miastko, nadleśnictwo Masłowice, na korze brzozy nad jeziorem Czarne.

C. saepincola (Ehrh.) Ach. — Pow. Ostrzeszów, nadleśnictwo Wanda, na gałęziach brzoź przy drogach śródleśnych w leśnictwach Wanda, Kamola, Przytocznica i Pieczyska, częsta (leg. U. Długosz); pow. Czarnków: Puszcza Notecka, nadleśnictwo Potrzebowice, na gałęziach brzoź przy drodze śródleśnej Miały—Wieleń (leg. R. Tobolewska); nadleśnictwo Goraj, leśnictwo Rzecin, na gałęziach brzozy przy drodze śródleśnej.

C. tenuifolia (Rth.) Howe. — Pow. morski, w nadmorskim borze sosnowym przy drodze ze wsi do plaży.

Usneaceae

Evernia prunastri (L.) Ach. — Pow. Gryfino, Puszcza Bukowa pod Szczecinem, na bukach w leśnictwie Kołowo koło Smerdnicy.

Cornicularia aculeata (Schreb.) Ach. — Pow. Lębork, Mierzeja Łebska, na wydmach szarych oraz w borze nadmorskim, pospolita; pow. morski: Białogóra, w nadmorskim borze sosnowym, szczególnie w miejscach odsłoniętych, rozpowszechniona; w nadmorskim borze sosnowym pomiędzy Jastrzębią Górą a Karwią (leg. T. Mójta).

Ramalina farinacea (L.) Fr. — Pow. Lębork, na *Quercus* sp. we wsi Bór na zachód od Stęknicy (c. ap.).

R. fraxinea (L.) Ach. — Pow. Oborniki, na jesionach przy drodze z Parkowa do Słomowa; pow. Kartuzy, na jesionie przy szosie koło Staniszewa.

R. obtusata Bitter var. *ventricosa* Keissl. (*R. baltica* Lettau). — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na buku na skraju lasu mieszanego przy leśniczówce; pow. Lębork, na dębach przy drodze we wsi Bór koło Stęknicy.

Usnea comosa (Ach.) Röhl. — Pow. Szczecinek, leśnictwo Lędyczek, na korze brzoź przy drodze śródleśnej (ssp. *similis* Mot.); pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na bukach w buczynie przy leśniczówce Janiewice (c. ap.) (ssp. *similis* Mot.); pow. Bytów, nadleśnictwo Gołębia Góra, na brzozech przy drodze śródleśnej koło nadleśnictwa (c. ap.) (typowa i ssp. *similis*); pow. Szamotuły, Puszcza Notecka, nadleśnictwo Wronki, na olszy przy drodze z Mokrza do leśniczówki Tomaszewo (leg. R. Tobolewska).

U. dasypoga (Ach.) Röhl. em. Mot. — Pow. Szczecinek, leśnictwo Lędyczek, na korze brzozy przy drodze śródleśnej (ssp. *tuberculata* Mot.); pow. Bytów, nadleśnictwo Gołębia Góra, na brzożach przy drodze śródleśnej koło nadleśnictwa (ssp. *tuberculata* Mot.).

U. hirta (L.) Wigg. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na brzozie przy drodze koło leśniczówki; pow. morski, Białogóra, na sosnach w nadmorskim borze sosnowym.

Caloplacaceae

Fulgensia fulgens (Sw.) Räs. — Pow. Rzepin, Górzycy, na zboczu kserotermicznym nad Odrą pod Pamięcinem (trzeci wąwóz koło młyna), leg. U. Koniuszek.

Caloplaca citrina (Hoffm.) Th. Fr. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, leśnictwo Marylec, na zaprawie murarskiej na słupku oddziałowym 222/223.

Caloplaca decipiens (Arn.) Jatta. — Poznań-Ławica, na murach bunkrów.

C. pyracea (Ach.) Th. Fr. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, na korze topoli przy drodze śródleśnej z Miałów do Marylina (leg. R. Tobolewska).

Theloschistaceae

Xanthoria polycarpa (Ehrh.) Rieber. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, na korze osiki w Rzecinie; pow. Rawicz, na robinii przy drodze do leśnictwa Dębno; pow. Gniezno, na topolach przy autostradzie koło nadleśnictwa Czarniejewo.

Buelliaaceae

Buellia punctata (Hoffm.) Mass. — Pow. Koszalin, na wierzbie przy drodze koło Koszalina (f. *punctiformis* (Hoffm.) Hzl.).

Rinodina pyrina (Ach.) Arn. — Pow. morski, na robinii przy szosie z Jastrzębiej Góry do Karwii.

Physciaceae

Physcia aipolia (Ehrh.) Hampe — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, na topoli przy drodze z Miałów do Marylina; pow. morski, na topoli przy drodze ze Sławoszyna do Minkowic.

Ph. caesia (Hoffm.) Nyl. — Pow. Czarnków, Puszcza Notecka, na gładzie przy drodze z Miałów do Marylina (leg. R. Tobolewska).

Ph. stellaris (Ach.) Nyl. — Pow. Lębork, Mierzeja Łebska, na brzozie w borze nadmorskim (f. *rosulata* Ach.).

Anaptychia ciliaris (L.) Mass. — Pow. Sławno, leśnictwo Janiewice, na buku na skraju lasu koło leśniczówki; pow. morski: na topoli przy drodze z Mieroszyna do Tupadeł; na topoli przy drodze ze Sławoszyna do Minkowic.

LITERATURA

1. Abbayes H., 1939. Revision monographique des *Cladonia* du sous-genere *Cladina*. Bull. de la Soc. Scient. de Bretagne. T. XVI, ser. 2, p. 1—156. Rennes.
2. Almborn O., 1952. A key to the sterile corticolous crustaceous lichens occurring in South Sweden. Botaniska Notiser, H. 3, p. 239—263. Lund.
3. Erichsen C. F. E., 1957. Flechtenflora von Nordwestdeutschland, p. 1—411. Stuttgart.
4. Poelt J., 1952. Die *Lecanora subfusca* — Gruppe in Süddeutschland. Ber. Bayer. Bot. Gesellschaft. Bd. XXIX, p. 58—69.
5. Schindler H., 1939. Der gegenwärtige Stand der Flechtengeographischen Forschung in Deutschland. Hercynia, Bd. I, H. 3, p. 350—366. Berlin.
6. Tobolewski Z., 1956. Notatki lichenologiczne z lat 1951—1955. Spraw. Pozn. Tow. Przyj. Nauk za III i IV kwartał 1955, p. 317—318. Poznań.

SUMMARY

The author collected during several years 122 lichen species from northwestern Poland, mainly from the regions of Pomorze Zachodnie (Pomerania) and Wielkopolska (Great Poland). Chiefly the *Pinetum cladinosum* — community and various beech forests were explored.

Department of Taxonomy and Geography of Plants, University of Poznań